

Kiadóhivatal:
Kaposvárott, záruka-utca. Ide ezimezendők az előfizetési pénzek, hirdetések és nyilatkozatok.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes számok 10 krért
Hegelmann Károly
könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban kaphatók.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Kaposvárott, záruka-utca. Ide küldendő a lap szellemi részét illető minden közlemény.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes számok 10 krért
Hegelmann Károly
könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban kaphatók.

Előfizetési felhívás.

Az év utolsó negyedébe lépünk legközelebb; lapunk közhasznú pályájának az idén is megfuttatta már a háromnegyed részét. A nyugodt lelkiismeret jölvén érzetével tekintünk vissza a pályára, melyen nem egy kimagasló pont van, melyeket lapunknak a társadalmi és politikai életben kifejtett tevékenysége eredményeként lehet, és kell tekintenünk.

A zsidókérdésben elfoglalt álláspontunkat olvasó közönségünk helyeselte, s ma már éppen ennek folytán csekély számú pártfogók helyett a legtágasabb körből lelkes ügybarátok, elvtársak és munkások táborába csoportosult lapunk körül, kiknek segítségével lapunk erős állása biztosítva van, s hatása kimagaslóan.

Hivatkozhatunk e részben különösen megegyésben megejtett képviselőválasztásokra; Csurgón óriási többséggel választották lapunk szerkesztőjét Szalay Károlyt, Lengyelötiban lapunk tulajdonosát Szalay Imrét, Szillban Gruber Jánost, mindhármát függetlenségi-antimita program alapján. De elmondhatjuk azt is, hogy egyetlen kerület sem volt megyénkben, s a szomszédos megyékben hol a választók tekintélyes száma e programot nem követelte volna jelöltjéül; s hol pártunk nem győzött, nem az elvtársak kis számát, hanem a vezetés gyengeségét kell okoznunk.

Ez eredményt és hangulatot, hogy ugymondjuk, közszellemet bizonyára nem kis mértékben kell annak tulajdonítani, hogy széles körben olvasott lapunk a függetlenségi-zsidóellenes politikát rendületlen következetességgel hirdette, s a népet ezen valódi nemzeti politika érdekei iránt mindenkor hiven értesíteti, s felvilágosítani törekedett.

Ebben és az elért eredményekben áll lapunk létjoga, hatása és szükségessége.

Ma már azon helyzetben vagyunk, hogy a legtávolabb vidékekről, sőt a fővárosból birva jeles tollú munkatársakkal, közleményeink hitekenként frissebbek, érdekesebbek s közhasz-

TÁRCZA.

A nyomorult.

Homályos est borult a város utcáira. A nap, mely a vastag piszkos ködön bágyadt világságával keresztül törni nem tudott, sietett észrevétlenül elhagyni az eget, hogy sugarainak tiszta fényét ne szennyezze. A setét tömegbe gomolygó köd nedves páráit szétpeperte az alkonnyal feltámadt vihar. Dühösen nyargalt végig a város utcáin, megvárta az ablak-szárnyakat, besüvöltött a kémények nyílásain, s lerépte a csupasz fáknak utolsó hervadt leveleit.

Az először hulló hóhelyek friss takarója elborítja a már eltaposott fonnyadt leveleket, s a beáróztott utcák közvetére tiszta palástot terít.

A járókelők meleg fedél alá menekülnek, s a népes utcák zaja kihall. Az itt-ott pislogó légszuszánkok küzdenek a homálylyal, s fel-fel lobbanó fényükkel bevilágítanak egy pillanatra az est setétségébe.

Az elhagyott utcák homályából egy alak bontakozik ki.

Sietve rohan a nedves sikkatokon keresztül, s tévoza tekintettel néz szét maga körül. Ismeretlen helyen bolyong.

Lábairól foszlani kezd a durva cipő, a melynek kérges hasadékaiban beszívórog a hideg havas sár. Szakadozott kendőjét szorosabban fogja össze testén, hogy kékült, fagyos tagjait védje a hideg ellen.

Néha-néha egész lényében összerázkódik, s a fájdalom kétségbeesésével veti fel fejét, a melynek leeresztett hajfonata kuszált csomókban tapad nedves ruhájához.

Cél nélkül tör előre. Minden megfontolás nélkül választ ki az utcák tömegéből egyet, bizonytalan léptekkel szeli át azt, s mintegy ösztönére látszik bizni magát.

Lépései egészen elveszték ruganyos köny-

nuabbak lesznek; a közélet minden érdekeire szaktudományjal bíró munkatársaink segítségével oly kérdéseket is felöllehetünk, melyek tárgyalásának szükségét és érdekességét elvitatni nem lehet — de melyek hazánkban talán egyetlen vidéki lap által sem cultiváltak a Népjogon kívül.

Állandó rovatainkat ezentul is fentartjuk, s az országgyűlési kezdetével különös gondunk lesz »Országgyűlés« rovatainkra, melyet annál érdekesebbé s kimerítőbbé tehetünk, mert lapunk szerkesztője, Szalay Károly szintén tagja levén az országgyűlésnek, abban tevékeny részt fog venni azon elvtársainkkal együtt, kik szintén tagjai levén az országgyűlésnek, lapunk szellemi támogatását azoktól is bizton várhatjuk.

A Népjog ezen körülményei folytán reményteljes bizalom és tisztelettel fordulunk a Népjog t. olvasó közönségéhez, kérve, hogy az új negyedben se vonják meg tőlünk pártfogásukat, s előfizetéseiket megújítani, s így benünket a lap kiállítására iránt vállalt kötelezettségeink pontos beváltására képesekké tenni sziveskedjenek.

A »Népjog« előfizetési ára:
Egész évre 6 frt —
Fél évre 3 „ —
Negyed évre 1 „ 50 kr.
Egy szám ára helyben 10 kr.

Közhasznú hirdetések közlését is elvállaljuk, sőt iparosok és kereskedők kiváltságos, s a közönségre nézve érdekes és hasznos cikkeinek ismertetésére is vállalkozunk mérsékelt díjak mellett.

Tisztelettel
a Népjog szerkesztősége
és kiadóhivatala.

A szélesend.

Minden tengerész tudja azt jól, hogy az időszaki légáramlatok lecsillapodása közel viharra enged következtetni. Azért nincs is semmi elviselhetlenebb a nyílt tengeren, mint a szélesend. A vihar veszélyes, de a kedélyeket nem tudja oly nyomott hangulattal sújtani. Midőn

nyúságukat, s meg-meg csukló térdei csak nehezen tudják megővni az összeeséstől.

Ha azonban egy elkésett alakot mellette elshunni lát, kerekre nyitott szeméit vizsga figyelemmel veti fel, s az újabb családás fájaldalmától megtörve csüggedten megy tovább.

Roskadozó léptei kimerültségre vallanak. Jól érzi ő maga is, hogy lehetetlen tovább kibírni a megtört test fájaldalmait, s félénken tekint szét maga körül, hogy egy barátságos hajlék emberszeretettel igénybe vegye.

Oh, de itt minden oly fagyos!
A kimért egyenes utcák, a hideg márvánnyal díszített magas épületek, s a fagyos szemtelen arcok mind oly visszautasítók.

Sokkal több itt a szívekben az önzés, hogy sem a szájalomnak helyet engedne.

Göröcsösen szorítja ököibe dermott kezeit, elfojtja csukló zokogását és rohan tovább.

Útja a város elbágyottabb részébe vezet. Itt mintha itt lelke megkönnyebbülne azon súlyos teherrel, mely a tömör, magas épületek alatt összezúzással fenyegette. Ezek az alacsony hajlókok több barátságot; több szeretetet igényelnek nyújtani.

Közel hozzá egy ajtót lát az utcára nyílni, melynek színes üvegablakán széles hullámokban özönlik ki a fény.

A megtört sugarak küzdenek a sűrű setétség nehéz rétegeivel, s összefolynak homályba vesző körvonalalaival.

Arra tart egyenesen. Az emelkedettebb ajtóhoz lépcsők vezetnek fel, s ő fáradtan esik össze az utolsó lépcsőnél a hideg és éhségtől kimerülve.

Pár percig így pihen öntudatlanul. Az álom jótékony varázsa irtalmazni látszik kinjainak. Feledtetni bus jelenének óráit, s lelki szemei elé varázsoja a mult ragyogó emlékeit, — melyekért annyit kell szenvedni most.

Oh mily jó nem érezni annak, a kinek, nagyon sok oka van szenvedni!

Látja megújulni a multat. Feltűnik képzetében a szülői ház békés nyugalma, hol

azonban az egyenlítő naphősege egészen átfűti a lomha levegőt, érzik az oceán utasai, hogy a levegőben függ a veszély.

A nagy természet törvényeinek nyilvánulásaiban, igen sokban hasonlít a társadalmi élet mozgalmához. Nem csodálkozom felette! Az ember része a társadalom egészen, már pedig az egyes ember fejlődésére határozott befolyást gyakorolnak az empiristicus tapasztalatok, a külső okok. Hiába, testből is állunk, s a test nem tudja az anyagföld törvényeitől függetleníteni magát.

A tenger szélesendjéhez nagyon kezd hasonlítani a társadalmi kérdés, mely a rendőr állam, rendőr közlegeinek sokkal több gondot okozott ez utóbbi években, mint bármely politikális vétek és kihágás. S csakis ezen túlfigyelmes helyzetnél fogva tudta az állam elérni azt, hogy a felzúdult érzelmek tarjagos hullámai szét nem rombolták azokat a korlátokat, a melyeket az önfentartás természeti joga ellen a parlamenti esinált jogok emeltek. A törvényhozás és törvénykezés egyesíté erejét, hogy minél biztosabb lánczokat kovácsolhasson azon törekvések számára, melyek a társadalmi súlyegyet visszaállítani akarták. S gondos felügyeletével sikerült is elérni neki, hogy az izzó széndarabot melynek fénye bántotta gyenge szeméit, szépen eltakarta.

Ha a történelmi mozgalmakat fizetett diplomaták, borraválozott államférfiak csinálnák, nagyon helyes lenne ez a strucz okoskodás. De fájdalom, a társadalmi mozgalmakat nem elveket szegre akasztó ministerek, hanem történelmi indokok, társadalmi szükségletek dobják a felszínre. E mozgalom alapoka az élet, s azt erőszakkal, szuronyok hatalmával ideig óraig visszazoritani

gyermekévének boldog perceit töltötte. A szerető anyja, ki élte virágában hagyta kora árvaságra gyermekét, s a rideg, mogorva arcu mostoha, kinek szeretetlen modora nagy részben előmozdította vala gázos sorsának.

Látja magát végtelen boldognak, midőn álmának eszményét feltalálva a szerelem örök esküjét fogadja. Erzi a virágok kábitó illatát, szemléli a teljes hold sápadtan szinű fényét, melyek győtrő aggályainak annyiszor tanui voltak, midőn virágos kertjük lugosában fájó gondolatokkal emlékezett meg arról, kit az apa szigoru tilalma szívétől örökre elszakítani akart.

Olvasa lelki szemével azon levelet, mely a végbucsu találkozására hívja fel. Újra átéli a küzdelmet mely a tiltó apai szavak, s szerelmének égő vágya miatt folyik le szívében.

Nincs ereje ellenállni ez indulatnak. Éjjeli álmát meglopva fogadja őt titkon a meghitt lugosban, s a szülői őrszem kijátszásával útját meg kölcsönösen hűségük esküjét, miközben a lázas szív igaztottságát a csókok mámorába fojtják.

A szerelem odaadásával hajol keblére kedvesének, s míg a meglepetés félelmétől reszketnek gyenge tagjai, vágy szomjas hévvel csüng ajkán az imádottnak, elfeledve a percz kéjében mindazt, ami oly sok fájaldalmat okozott neki egykor.

Hideg arcán meleg könnyei csordulnak végi. A válság könyjei.

Majd felújul emlékében azon szegyeteljes sejtélem, mely öntudattá válván lelkét akarta összerögni. Oh miért is emelte fel lelkét a kétségbeesésből az esküvel megerősített ígért reménye akkor!

Vétkezett, meglakolt értele. Az a vétkes megfedkezés bűnhődése rémitő volt reá nézve. Nem volt közelében résztvevő szív a kivel közölhette volna élte titkát, s a ki vigasztalta volna őt elhagyatottságában.

Iparkodott levélben megértetni helyzetét ő vele, kit most már köttös köteleesség indoka szólított hozzá. Számos leveleire azonban választ nem nyerhetett.

ugyan lehet, de idővel kitör a sirból, s diadalt arat a pokol minden hatalmai ellenében is.

A történelmi fejlődésnek megvan a maga logikája. Az emberi szellem ösztörekvéseit méltán megilleti a portugál király jelmondata: »Altiora peto!« Jóró a jobbra! S mindaddig, míg az emberi közszellem meg tudja választani a jobbat, a fenálló viszás társadalmi rendfiszetett védelmi erőinek folytonos küzdelmet kell folytatni az emberi jogok ellen. Folytonosan kell takargatni azt a paraszat, a melyet az öntudatra ébredt jogos elégtelenség vihara szított fel. Oltani kell e világot lángba borító szikrát folyó arannyal, piros vérrel, — mindegy, csak a szemet ne sértse.

Igaz, hogy az ily eljárás veszélyei szembetűnők, mert ez a politika távolról sem elégséges megakadályozni azokat, a melyek gyökerei a társadalmi közszellem talajában rejlenek, de némi eredményeket még is biztosítanak, s ezt az eredményt a diplomatia nyelvén pillanatok sikerének hívják.

A hatalom által kivívott pillanatok sikerét nevezem én a társadalmi mozgalmak szélesendjének.

E szélesendnél semmi sem rémesebb.

Mert bár a zsidókérdés utóbbi időben a sajtó medrébe vonult vissza, de a vagyontalanoknak ijesztőleg szaporodó száma, az egyetemes elszegényedés nem nyújthat reményt arra, hogy a tervszerű gonozsággal kifosztott nyomorultak mindenkor belenyugosznak sorsukba, s meg lesznek elégedve az őket tönkre tevők a-ztalairól lehullott kenyér morzsákkal.

Igaza van Senecának: a hány a rabszolga, annyi az ellenség!

A zsidókérdéssel összefüggő reform

Felhasználth az utolsó eszközt. Elhagyta titkon a szülői házat, s családjuk egyik távoli rokonánál vonja meg magát, hogy válságos perceit ápoló kezek között a nagy világ szem elől elrejtve élhesse át.

Eljött végre az idő. Világra hozta gyermekét. Oh miért nem hallhatott meg vele együtt? Miért vette el tőle az isten őt, ki életének egyetlen boldogsága vala? Azt hitte nem bírja ki a szenvedést. De a szív ugy termetett, hogy előbb megreped az örömtől, mint a szenvedés alatt. Fentartotta őt egy remény, mely lelkével nőtt össze.

Alig tért magához egy kissé, utra kelt legott. A tél fagyába indult utjára könnyű házi öltözékben, hogy feltalálja őt, kit leveleivel feltalálni nem tudott.

Az ut viszontagságai rongyokra tépték ruháját, a tél fagyos göröngyét szakadozott cipőjén keresztül lábait sebzék, s éhségtől és hidegtől meggyőtrőve érkezett a fővárosba, hogy felkeresse azt, kit az eskő szentsége ígértében elvállalhatlanul kötött hozzá.

Meg volt győződve arról, hogy szenvedéseiert dusan kárpótolva lesz. Hisz ha azok a levelek, melyeket aggodalmi között szívének vérvél irt hozzá kezeihez kerülhettek volna, rég megérkezett volna vigasztalni s helyzetének szegényéből megszabadítani őt.

Igaz, hogy azóta sokat szenvedett, de midőn oly édes még szenvedni is azokért, a kiket szeretünk.

Nem, nem lehet a jó Isten oly kegyetlen, hogy feltalálni ne segítené! Oh mint lesz meglepetve midőn viszont látja. Hogy borul eléje átölelni térdeit, s felengesztelni csókjaival testének fagyát, melyet az út hidege ejtett rajta. Meleg csókjaival felszárítja szemének könyzeit, lemossa a szegyenfoltot homlokáról, s büszkén fogja őt egész világ előtt magáénak vallani.

Hiszen ezt mind megígérte egykor, és ezt mind köteleessége tenni most!

Bizonyára kis szobáskájában fogja meglepni, midőn fáradtan a bevégzett munka után

törekvéseket nem csinált hangulat, de a társadalmi szükséglet követeli. Mindaddig, míg a törvényhozás figyelme a tőke egyoldalú védelmére szorítkozik, s nem teszi feladatává, hogy az összes néposztályok javáról egyformán gondoskodjék; mindaddig, míg a törvényhozás szem elől téveszti a specialis magyar érdekeket, a zsidókérdés megoldásánál előforduló köztörekvésekben csupán megpihenészek, de megállapodásokat nem ismerünk.

Lehet, hogy hatalom terrorizációja eltakarja a szem elől az izzó parazsat, de bárminő anyaggal földje is be azt, csak gyuananyagokat halmoz rakásra, a melynek kitörése rettenetes lesz egykor.

A római circusok porondján az a küzdelem volt legvéresebb, midőn az összelellezett aczélimu gladiátorok pár percig megpihentek.

Forrongó akna a társadalom benseje, a nyílások betömése csak a kitörést teszi erőszakosabbá. S ha majd az elégtelenség izzó látványa magának utat szakít, kilöki mind azt a salakot, a melylyel tulterhelve lett.

S ez az idő félek, hogy nagyon közel van! Hisz az állami létre nézve mindinkább válságosabb jelleget öltő zsidókérdésnek nem csupán a socialis nyomor, de egyuttal a nemzeti és erkölcs vallási érdekek is tényezői. A vagyonkérdést lehet üdvös törvényekkel megoldani, de kötelezni egy egész nemzetet minden ellenszenv daczára arra, hogy testvéreinek tekintse azt, a kinek vallási kötelessége őt terzszerien kifosztani; kötelezni egy népet arra, hogy testvéri keblére ölelje tiszta érzellemmel azt az idegen népet, a ki iránta csak a tajtékosz gyűlölet indulataival viseltetik, — ismétlem mindezekre kötelezni senkit nem lehet.

A szeretet törvényét nem §§, de a szív szabályozza. A keresztény erkölcs tan szeretni tanit, de megengedi azt is, hogy védelmezem magamat ellenségeim ellen, s jobb szeressem felebarátaim közül azokat, a kiket nyelv és faj egység, nemzeti hagyományok szent emlékei kötnek egytűvé. S ha látom sebekből vérezni nemzetemet, s ismerem a kezét, mely rajta e sebet ütötte, nincs törvény, mely arra kötelezzen, hogy e kezét megcsókoljam.

A szeretetet nem kierőszakolni, de kiérdemelni kell. Sokkal több okot szolgáltatott körülmetélt testvéreink? a

gondterhelt fejét karjain pihenteti, s könnyes szemekkel gondol a távolban szenvedőre, a kinek minden gondolatja csak ő reá irányult.

Mily jól estek lelkeknek e gondolatok! Hogy elszorult szívének láthatárán az a setét vihar, mely elborítással fenyegette.

Megkönyebbülvén a szenvedő lélek bánatától, a fáradt test is visszanyerni kezdé öntudatát.

Feleszmélt! Kábultan tekintett szét maga körül. Nehen tudta összeszedni gondolatait, melyek jelen állapotaira vonatkoznak. Kisírt szemeivel bágyadtan nézett a fekete éjszakába, mely setét és vigasztalan volt, mint sorsa.

Végre összeszedte magát. Felemelkedett s a nedves, sikos lépcsőkön ingadozó léptekkel felhaladva benyitá a szoba ajtaját.

Meglepetve hátrált. A szegényes külsőre valló ház, szobájában ragyogott a fényűzéstől. Keresett czifraság mindenfelé.

Vastag selyemmel bevont kerevetek, puha párnaszékek, díszesen faragott butorok, szindus, lágy szőnyegek és sűrűen egymás mellé rakott tükrök csillogása, melyek százaszorosán verték vissza a csillárok vakító fénytengerét.

Kábító fény mindenütt, s összbenyomásuk mégis oly visszataszító!

Bámulatából még jó frmán felocsudni sem tudott, midőn a szoba másik feléből egy száraz nő alakot látott közeledni feléje.

Remegő hangon kért bocsánatot, arca lángolt a szégyentől, midőn előadta kérelmét, melylyel a jöszivűség irgalmát könyörögte ki. Nem akar többet csak ez éjjel fogadják lakukba őt. Bárhol megvonja magát, oh csak ne üzzék vissza, mert a hívős éj fagyát fáradt teste elviselni képtelen.

Nem tudta folytatni tovább. A vézna öreg vizsga szemének szuró tekintetével elnémitá. Ez az arc nem volt bizalomra gerjesztő.

Sovány bőre kiálló arccsontjain feszült meg s mély üregű becsétt szemei csillogtak a kárörömtől.

jogos neheztelésre, hogy sem irántuk táplált indulatainkban fokozást bárminő irányban ismerhetünk.

Lehet, hogy lesznek pillanatok, midőn erőink megpihennek, de küzdelmeink a szélcsend után csak hatványozott mérvben fognak kitörni, mert a mi bennünket elválaszt az nem telt has és üres gyomor, hanem Palesztina és Magyarország, a tiszazslári kés és a golgotha keresztje.

xx

Szűk termés és olesóság.

A gazda betakarította Isten áldását, bizony alig közepes az, sok helyen annyi se; most már azután számot is vethet, hová fordítja azt a keveset. De hát az még nem elég baj, hogy kevés termelt, el kell azt pazarolni oly áron, melynek a mostani nemzedék csak hírét hallotta. Ha a gazda leszámítja vető magját, megszámitja a drága magot, melyet mult évben a földbe tett, hozzá adja ehhez adóját, nemcsak földje nem jövedelmezett, de keserves verejtékes munkájáért sem kapott semmit.

Hát hogy lehet ez? hisz természetesen a silányabb termésnek magasabb árakat kellene eredményezni. — Igaz, hogy természetszerűleg ez így folyik egymásból, csak hogy nálunk sőt bátran elmondhatjuk, ma már vén Európa legnagyobb részében, nagyon kevés történik természetesen, mert a szabad mozgásnak az egyensúly természetes helyreállításának, annak a mit jó öregeink „mundus se expediet“tel fejezték ki, egy banda állja útját, mely elég hatalommal s erővel rendelkezik, hogy gonosz céljaira fosztogatási vágyainak kielégítésére egy természetes fejlődést, mint az ellentétek természetes békés kiegyenlítését megakadályozza.

A portékák árát a kereslet és kínálatnak egymáshoz aránya határozza meg; természetesen tehát akkor, midőn az áru kevesedik, a vevők ugyan azon mennyisége mellett az árak növekedni kellene; ebből folyólag, miután a gyomor nem tekinti azt, valjon szűk, vagy bő-e a termés, hanem várja egyformán kielégítését, a gabona árának ha kevesebb termelt nagyobbodni kellene; ámde ez a banda tudván azt, hogy a mai gyönyörű világban a kormány liberalis, eszeveszetten sokat követelő gyomor az, melyet minden áron,

Figyelmesen nézte körül párszor a jövevényt. Valószínűleg meg volt elégedve szemléjével. Vonatolt hangon kezdé beszédét.

— Hm, — tehát szállást keresne! Biz így szokott ez lenni lányom. Koldulni nem szabad, élni kell. En is csak így voltam, no de ki tehet róla?

Oly félelmes hangzottak ezen összefüggéstelen szavak a tágas ragyogó teremben. A káprázatos fény, s a nyomor cynicus taglalása oly sértően ellentmondók.

Visszafojtott lélekzettel hallgatá a leány e szavakat, a nélkül, hogy feleletet talált volna rájuk.

Az öreg látva félénk habozását melléje lépett, s száraz kezeivel barátságosan fogta meg a leány karját.

— Megfáztál? Látom! Igazad van. Nem vagy te kutyá, miért fagnál meg az utcaszélén? Könnyű ott becsületesnek lenni a hol az ember nem éhezik. . . Élsz, a hogy élsz. Kinek mi gondja rá. Vén korunkba ugyanis mindegy akar a seiyem uszályával, akar seprővel söpörjük az utcát. . .

Nos, miért nézsz rám? Éhes vagy? Adok enned! Ne félj vissza fogod ezt még adni nekem. Egy szép lány sohase tudja megbecsülni mennyit ér.

Jőjj csak utánam. Meglátod a többit is. Nem ily rongyosan ugyan, mint ők téged, no de azok sem voltak különbek egykor. . .

Nem tudta mire vélni a hallottakat. Fásult érzéketlenséggel követé az asszonyt, ki a szoba hátsó ajtaját feltárva előre ment.

A nyitott ajtón keresztül újabb hasonort látott feltárulni. Fény és csillogásra hasonlók az előbbihez.

Az utolsó szobából élénk kacaj, pohárcsengetés és szilaj zene hallatszott ki.

Kérdő tekintetét vetett kísérőjére s közvetlen az ajtó előtt megállapodott.

Mielőtt azonban feleletet nyerhetet volna az ajtó hirtelen feltárult és egy pillantás minden rejtélyt megmagyarázott neki.

(Vég. köv.)

mindennél előbb ki kell elégíteni, ha a polgár éhesen marad is; felhasználja ezt, megfordítja a viszonyt az által, hogy néhány hétig nem vesz; ennek aztán az lesz a következtése, hogy az egyéb szükségletei általszorított, kényszerhelyzetbe hozott termelő mind seregebben tudul vásárra portékájával, míg oda jut, hogy daczára a roszt termésnek, az ő kínálata nagyobb lesz, mint a zsidó kereslete, az ár lenyomódik s bekövetkezik mint láttuk, hogy a gazdának nem marad semmi értéke; átvándorolt az szépenjuz uton alig észrevehetőleg a zsidó zsebébe a ki mesterségesen lenyomta az árakat, hogy a drága portékához olesón hozzájuthasson; no majd megdrágítja ismét, ha a polgár ember, ki agyon szorongatva a pénzügyi gárda minden fajta katonája által, most legszükségesebb gabonáját, saját élelmét is vásárra viszi, majd mérőnként, lesz kénytelen azt vissza vásárolni.

És vannak keresztények kik nem fogynak ki a zsidó dédelgetés, dicséretéből, akik nem annak adnak leczkét, ami különben hiába is volna, hanem farizeus szemforgatással minket intenek testvéri szeretetre! Hát mi azt kérdezzük ezektől a drágálatos uraktól, mióta testvérünk nekünk a zsidó s mióta lett a gyáva önmegadás, az önkényes rabszolgaság, az idegen érdekek szolgálata a kereszténység dogmája?

Aljának ez urak még oly magosan, üljenek bár magyarországi legfőbb törvényszékének zöld asztalánál megvetéssel fordulunk el tőlük, kik első szülött jogunkat árulják, kik az egyenlőség nagy, szent eszméjének hirdetésével a zsidó rabigájába akarnak fogni bennünket.

No de reméljük, hogy abból ugyan semmi sem lesz. Ellenkezőleg törvényt kell hozni a zsidóra, úgy, hogy keresztény pajtásai is megérezzék.

Ez feladata az antisemita pártnak; várjuk, hogy teljesítse kötelességét.

Scvola.

Szapuló.

Az iskolai év innen-onnan kezdetét veszi s ezzel gymnasiumunkban az ujon engedélyezett 7-ik osztály már ez új iskolai év kezdetével felállítandó lesz.

A közoktatási miniszterium pedig tudvalevőleg éppen ez év kezdetére csinált az intézet vezetésében ideiglenes állapotot, meny nyiben az eddigi igazgató, Cselkó József ur áthelyezésével, Lennner Emil ur személyében ideiglenes igazgatót nevezett ki.

Bár Cselkó József ur távozását, ki ez intézetnek erőyes és minden tekintetben kitűnő vezetésével sok éven át méltán megszerezte a szülők, az ifjúság és Somogy megye közönségének tiszteletét és háláját, ószintén sajnáljuk; nem kételkedünk abban sem, hogy az új, ideiglenes igazgató ur elődének érdemeiben ügybuzgósága és általános dicsérett kitűnő képzettsége folytán osztozni fog; ámde, miután a legközelebbi mult meggyűlés a miniszternek az igazgató kinevezésének jogát át nem engedte: mi bízott arról, hogy a meggyűlés az ideiglenes igazgatót állandósítani fogja?

Pedig a tanügy érdeke ellen van az, hogy az intézet vezetése, tanerői az év folytán változának; tudjuk ezt a közel multból, midőn a professorokat a miniszter ur évfolytán tömegesen helyezte át oly gyorsan, hogy az ifjúság az újabb és újabb tanárok szokásai, tanmodora s előadásaihoz alig volt képes hozzá szokni, de az új tanárnak is alig volt ideje, hogy tanítványai jellemét és képességét kellőleg felismerje, mielőtt az év végén arról ítéletet mondani kényszerült. Ugy haljuk, hogy a tanári karban is lesz változás, némely tanszék pedig nincs is betöltve, s miután azokból talán valamelyik a megyei bizottság által lesz választandó, annak helyét ismét ideiglenes helyettesítéssel kellend betölteni.

Természetesen most már meg van a baj, s talán post festa beszélünk, s azt látjuk, hogy e bajon, melyet a miniszter természetesen készlekedése idézett elő, csak a megye bizottság segíthet olykép, hogy miniszter ideiglenes intézkedését a választással jóváhagyja, illetve véglegesíti.

Nekünk ugyan személyek ellen kifogásunk nem lehet, hanem azt mégis furcsának tartjuk, hogy a közoktatási miniszter ebben a dologban bennünket kényszerhelyzetbe hozott: vagy le kellett volna mondanunk választási jogunkról a miniszter javára, vagy ragaszkodnunk ahoz, s intézetünk kárával történünk a miniszter ideiglenes intézkedéseit,

melyekből intézetünk érdekében csak úgy bontakozhatunk ki, ha a miniszter jogconfiscáló, direct megtagadott kívánatának az ideiglenes tanárok mgválasztásával indirect uton megadjuk magunkat.

Egyébiránt eléggé megpuhitott mamelukká lettünk immár, s miután saját kárunk nélkül amugy sem vagyunk képesek magunkon segíteni, miért ne vessük alá magunkat az „egyszeri ember“ dilemmájának: „Válassz szögere közül a kétl közül, de a szürkét ne válassz, mert előre is megmondom, hogy azt nem adom oda;“ válasszunk meg tehát az ideigleneseket, mert különben kárunk lesz intézetünkben a folytonos változás miatt.

Aztán ezekről tudjuk, hogy derék tanárok, jó emberek: hátha a miniszter ur, ki ily ügyesen lefőzte a renditens vármegyét, hegyibénk kandidál három jebuséus direktor jeltöltet?!.. Megtehetné, mert eléggé szereti a hebreusokat, s indokolható is e lépését azzal, hogy miután a gymnasiumi tanulók fele zsidó, az „egyenlőség“ úgy kívánja, hogy a professorok fele is legyen — zsidó. . .

Aztán erre a tréfára a miniszter kívánságának direct megtagadásával rá is szolgáltunk. . .

Legokosabb tehát lefőzetésünket, mint bevezett tényt örvendetes tudomásul venni, s a roszt játékhoz jó képet csinálni.

A kaposvári gymnasium* Somogyvármegye nemessége, papsága a „Tekintetes K. K., R. R.“ alapították; most? most aztán megfordulhatnak a „családi kriptában“ a táblabíró urak — ha ugyan a menyországba lehet hirt kapni Somogyvármegyéből is — midőn megtudják, hogy mig Ábrahám csaplóros otthon behurcolkodott a curiába, s az „ősi fészek“ homlokzatának czimeres faragványain frissen nyuzott birkabőröket szorogtat, — addig a „nemesi“ tőkéből állított gymnasiumból, hol az ő idejében a kékvérű cseméték tanulták a szolgabírósgot, a kis Izjczek, Mórícok kiszorították az „ifurakat.“

Mert hát a hires beregszászi iskolához, hol a tanulók 99 percentsze zsidó, ugy hiszünk mi állunk legközelebb 70% zsidó diákjainkkal.

Mi velünk szemben tehát még csak 70%-re dolgoznak a jebuzsok, s ha a „liberalisok“ ezen testvéreink progressióját tekintetbe vesszük, bizony nem messze van az idő, hogy a beregszászi dicsőségére virradunk.

A Tisza-Trefort cabinet „szabadelvű“ kormányzata alatt bizonyára megfogjuk ezt érni, azért csak mondjunk le jogainkról, legyünk bizalommal a kitűnő miniszter iránt, ne akadékoskodjunk külszinnel, ha mamelukok vagyunk, hát legyünk mamelukok feltétlenül: szél ellen bajos — vitorlásnál!

H I R E K.

— Lapunk mult heti száma a szerkesztő súlyos betegsége és a közbejött lakásváltoztatás miatt nem jelenhetett meg; ezen számot az országyűlés megkezdésével adandó melléklettel pótoljuk, melyek bizonyára sokkal érdekesebb közleményekkel fogják kárpótolni szives olvasóinkat. Hirrovarunk bősége ezuttal lapunk két szorított rovatát szorította ki, miért elnézést kérünk.

— **Kossuth Lajos névnapját** Kaposváron tudtunkkal egyedül az iparoskörben tilték meg, hol lelkes szónoklatok mellett a nagy hontalant táviratilag is üdvözlötték. Mi is hszszu, zavartalan életet, jó egészséget kívánunk a nagy szántóknak; vajha lenne oly Lajosnap, hogy őt szerető honfitársai friss egészségben a Haza földjén üdvözölhetnék!

† **Kacsokovics Sándor** meghalt. A közélet egyik veteránja szállt ismét sírba, egygyel ismét kevesebb azok száma, kik még a régi iskola növendékei levén, tudtak szolgálni a közélet érdekeinek becsületből. Kacsokovics Sándor ifjúsága, tevékenységének ideje arra a korra esik, midőn a tisztviselő állását becsületbeli, tiszteletbeli állásnak tekintették, midőn a tisztviselő szolgált nem professióból, nem fietésért, hanem lelkesedésből az emberiség, a nemzet ügyei iránt. Mikor még a bíró lelkiismeretét nem nyugozta a számtalan paragrahus, hanem követte a törvény szellemét, a közjót érdeket szive, lelke, esze világnál azon széles körű szabadság és bírói függetlenséggel, melynek korlátot egyedül a törvény és a becsület szabott; mikor még a bíró igazságot szolgáltatott, de egyuttal kormányzott, büntetett, vigasztalt és megnyugtatót. Egyike volt a régi Magyarország tisztelretelmő előkelőinek, kiknek classicus miveltségük, conservativ elveik, Isten, Haza s a király iránti hűségük bár nem egyezett a mi idők nemzetközi szellemével, mégis a meg szokott becsületbeli munkásság nem engedi őket

Aug
a köze
kesedv
rapits
őket m
kának
dicsősé
gyar
teljes
tanul
tásáva
Somog
lékü é
ségét
elég id
zottság
nyen
megye
ságána
posvári
majd h
ügyism
Tagja
szilli
tudom
baráts
hagyot
teljes,
küli, r
szerete
idegen
távozo
a régi
mes la
tevény
haszná
nek, n
radt u
kiket
ségekk
nemes
sonló
nak fe
temeté
körü
sujtott
boldog
egész
osztoz
gyászj
Kacsok
Gyula,
Tibor;
lenik
dor; —
dslom
leg ap
dornal
ládon
hallott
kórbar
guitna
órakor
nak át
pedig
9 órak
nak be
hetede
† F
tér Já
22 éve
d. u. 5
Nyugo
—
nokot
ki; a
megér
—
nagyb
naysz
dek el
vettek
tak mi
a talp
virradt
dag s
désger
jelenve
ur ház
házián
leányá
alkalo
—
posvári
ván ün
70. sz
70. sz
legény
izben
dosok
magat
sát és
szemlé
remén
önálló
A leg
főkép
tisztik
eredm
a hon
egy a
ményé
remélt
vétség
közöns
mindig
bir, n
hazán
támas

a közélet vihára elől visszavonulni, hanem lelkesedve a szent elv iránt: «Hass, alkoss, gyarapíts, s a Haza fényre derül», ma is ott találjuk őket mindenütt, ahol a tettek haszna, a munkának eredménye, a népek érdeke, a Hazának dicsősége van. Kacs Kovics Sándor a régi magyar táblabírák e tisztelgő ideáljának teljesen megfelelt. Ifjúságát alapos, classicus tanulmányokkal, utazással, ismeretei gyarapításával töltötte. Később hivatalba lépett, s mint Somogy vármegye főbírája szolgálta a közügyeket; mint kitűnő gazda, néhai boldog emlékü édes atya után rá maradt gazdag örökségét okoszerűen kezelte, gyarapította, emellett elég időt talált arra is, hogy mint megye bizottsági tag szülő megyéje közügyeibe tevékenyen befollyon; nem egy kitűnő statutum, megyei alkotás közönségi létét az ő ügybuzgóságának és széles körű ismeretének. A kaposvári gymnasium gondnokságát is viselte majd haláláig, melyet gondallal, szeretettel és ügyismerettel közelismerés mellett teljesített. Tagja volt az országgyűlésnek is, hova őt a szili kerület küldötte, mint mindenhol, ott is tudománya, széles ismeretei s kitűnő jellege, barátságos egyéniségével fogva, szép emléket hagyott maga után. Családjá körében szeretetteljes, gondos családapa, háza a fényűzés nélküli, régi magyar kényelem, barátság, vendég-szeretet és jólét meleg hajléka volt, honnan az idegen a szíves látás emléke mellett, soha sem távozott azon jól eső tapasztalat nélkül, hogy a régi magyar társadalom kastélyainak nemes lakói a kényelmet nem a sýbarita semmittevének, de a munka után való pihenésnek használták. Kacs Kovics Sándor munkás életének, nemes szellemének emléke példakép maradt utódaira, gyermekeire, sőt mindazokra, kiket a sors az elhunytéhoz hasonló tehetőségekkel áldott meg; vajha sokan követnék a nemes példát! s a mocsoládi kastély lakói hasonló tevékenységet, eredményeket mutatnának fel a közélet terén, mint a boldogult. A temetés augusztus 30-án lesz, hol a széles körű rokonságon kívül bizonyára a megye legtöbb előkelősége részt vesz. A mélyen sujtott családot vigasztalja a tudat, hogy a boldogult halála miatti fájdalommal velük az egész megye közönsége ószinte részvételt osztozik. A gyászoló család által kiadott gyászjelentés így hangzik: Kacs Kovics Géza; Kacs Kovics Jolán és férje Kovács Sebestény Gyula, egy gyermekeik Jolán, Gyula, Margit, Tibor; — Kacs Kovics Ida és férje Hedry Jenő Ernő és ezek gyermekei Géza és Sándor; — Kacs Kovics Zoltán a legnagyobb fájdalommal jelentik szeretettel édes atyjuk, illetőleg apjuk és nagyatyjuknak Kacs Kovics Sándornak 1844. évi augusztus hó 28-án, Mocsoládon hajnali 1 órakor, élte 65-ik évében, a hallotti szentségek ájtatos felvétele után vizkórban történt gyászos kimúlását. A boldogultnak hült tetemei f. hó 30-án, délután 3 órakor fogják Mocsoládon az örök nyugalomnak átadatni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig ugyanott, szeptember hó 1-én, délelőtt 9 órakor, fog a házi kápolnában a mindenhatóknak bemutatni. Áldás és béke lengjen felehetetlen porai felett!

† **Fater Kálmán** végzett jogász, néhai Fater János kaposvári ügyvéd reményteljes fia, 22 éves korában meghalt. Temetése aug. 30 d. u. 5 órakor lesz a helybeli r. k. kirkertben Nyugodjék bekevel!

— **Kinevezés.** Redey Kálmán megyei irnokot a főispán megyei irodatísztté nevezte ki; a szorgalmas hivatalnok az előléptetést megérdemelte.

— **Bucus.** Bogay Imre ráksi birtokos és nagybérű vendégszerető házána f. hó 24-én nagyszerű bucu mulatság volt. Az egész vidék előkelősége sőt Kaposvárról is igen sokan vettek részt a kitűnő házi mulatságban. Voltak mintegy 100-an, két banda cigány húzza a talpalát valót, s a fiatalok járta kivilágos virradt. A háziak szíves vendéglátását, gazdag sőt pompás lakomáját, melyen a vig vendégsereg a szakácsművészet remekeit élvezte, a jelen voltak nem győzik dicsérni. Bogay Imre ur háza egyike a megye legvendégszeretőbb házáinak, hol a kedves házi asszony, szép leányával s a házi ur szíves barátsága minden alkalommal lekötölezi a vendégeket.

— **Katonai diszkivonulás** volt két ízben Kaposvárott, ó fels. a királynévnapján és szent István ünnepén. Midkét ízben a parádét a 69. és 70. sz. honvéd zászlóaljok tetteges állományú legénységéből kombinált század csinálta, első ízben Molnár, másod ízben Mór Béla százados vezénylet alatt. A honvédek ügyességét, magatartását s gyakorlatot pontos fegyverfogását és szabatos mozdulatait örömmel eltelve szemlélte minden magyar ember, kiből él a remény, hogy honvédségünkől majdan egy önálló magyar hadsereg fogja magát kinőni. A legénység jó akaratú, szolgálati kedve, s főképp a kitűnően képzett, hazafias szellemű tisztukra önfeláldozó buzgalma már is oly eredményt képes felmutatni, melyet azok, kik a honvédségben nem kívántak látni egyebet egy a szoros fegyelmű, modern katonaság eszményének megem felelő látványosságánál mindig nagyobb, örömteljesebb fontossággal bír, mert azon nemzetes politikának, mely hazánk függetlenségének egyik elengedhetlen támaszát sőt garantíáját az önálló magyar

hadsereg felállításában látja, a honvédség kitűnő katonai képessége és magatartása kétségtelenül igazat ad abban is, hogy az önálló magyar hadsereg a monarchia erejét határozottan növelné, s a magyar vezénylet és szellem a magyar mivelt osztályból sok egyént vonzana a hadsereghez, kik a katonai állást életpályául választanák. Nem szükséges bizonyítani, hogy egy oly lovagias nemzet intelligenciája, minő a magyar, bármely hadseregnek csak díszére és előnyére válnék. A morvavölgyi nagy hadgyakorlatoknál az idén egy teljes honvéd hadosztály fog működni báró Fejérvári altábornagy parancsnoksága alatt: teljes reményünk van, hogy a honvédek ott is ki fogják érdemelni a legfőbb hadur és a magyar nemzet szeretetteljes elismerését, miként kiérdemelték azt már máshol több ízben. A 69. és 70. zászlóaljakból, melyek a nagy gyakorlaton részt nem vesznek, Franyeczky főhadnagy, Oeszterreicher hadnagy, több tiszt-helyettes és hadapród vezényeltettek a morvavölgyi táborba. Megemlítjük még, itt hogy a helyben állomásozó honvéd és közöshaderegbeli tisztikar ő felsége névnapját a tiszt kaszinóban fényes bankettal ünnepelte meg; előtte való estén pedig a honvéd lakatya volt fényesen kivilágítva. Az épület homlokzata gyönyörű látványt nyújtott számtalan apró lánggal szegélyezve, a kapu és homlokzat ablakainak transparentjai, melyek közül egyik ő felsége koronás monogramját, másik a magyar czimert ábrázolta különösen szépek voltak, s fényesen bizonyították Dietz őrnagy festészeti ügyességét. A fényes kivilágítás a honvédség és közöshaderegbeli tisztségen kivűs nagy és részben igen előkelő közönséget vonzott a honvéd-utczába. A sikerült ünnepélyes kivilágítást a honvédek dísztakarodója zárta be, mire a tömeg is elégedetten oszlott szét. A lakatya zászlók és galyakkal való feldíszítése és kivilágítása a legénység által Mór Béla százados ur felügyelete alatt eszközöltetett.

— **Érdekes körutazás a Balatonon.** Szalay Imre képviselő, Eln Kálmán és egy unoka testvére kíséretében a múlt regatta alkalmával pályanyertes Senta nevű yachtján az egész Balaton körül utazta; elindult Lelléről augusztus 9-én reggeli 9 óra 30 perczkor és visszaérkezett 14-én délután 6 óra 45 perczkor. Az egész út váltakozva ellenkező szél, vihar, jó szél lehető kevésszer és eső közt folyt le, megállapodási helyek következtek voltak: Fonyód, Balaton Berény, Keszthely, Szent-Mihály hegy, Szigliget, Badacsony, Füred, Aló-Eőrs, Almádi, Kenese, Gamásza, Siófok, Tihany. Az egész út tartalma 6 és fél napot vett igénybe, egy folytatban a leghosszabb út volt Badacsonytól Fűredig 5 óra alatt és Siófoktól Lellőig 4 óra alatt, az étkezés és éjjelkezés a hajón történt és minden vezetésebb hely egy ágyú löveléssel üdvözöltetett az utasok által, Szt-Mihály hegy, Szigliget Csobáncz, Kenese a helyi vitt fotografiai készülékkel fényképezetett. Bár többen is tennék meg ezen utat a füredi yacht-club tagjai közül, hogy egy kis éretet adjon a csak Fűreden és környékén czirkáló 14 yacht magyar tengerűrnöknek.

— **A Balaton-egylet** f. évi augusztus 31-én, vasárnap délesőt 11 órakor Balaton-Fűreden a gyógyteremben tartja második rendes évi közgyűlést, melyre az egylet tagjait tisztelettel meghívom. Napirend: 1. Az egyleti választott igazgatóság jelentésének tárgyalása, a főmentvény megadása. 2. A bemutatási záradékkal ellátott módosított alapszabályok előterjesztése és az ennek értelmében megjelendő új választások. 3. Egyéb indítványok. A közgyűlésen az egyleti tagok írásbeli megbízás alapján képviselhetetik magukat, ötnél több szavazatot azonban egy tag nem képviselhet. Balaton-Fűred, aug. 15.

Gr. Eszterházy László, elnök.

— **Rendőri hatalmaskodás.** Annak illusztrálására, hogy mennyire értik és mily tiszteletben részesítik a mi rendőreink a törvényt, közöljük a következő esetet, melyet panaszoképen Fikár Ferenc házbirtokos polgár és börtönőr hozott tudomásunkra. Nem régen ugyanis, Lutor rendőr őrmester beállít két fegyveres rendőrszolgát és Pongrácz Őrsze csapatáros kíséretében Fikár Ferenc házához, hol az egyedül otthon volt Fikárnét felszólítja, hogy Pongrácz Őrszének ellopott, vagy eltévedt malacát adja elő. Fikárné tagadta, hogy ő nála bárki jószágja is volna s felszólította Lutor, hogy adja elő, mi-cso-da jögon merészel ez ő házába fegyveres erővel berontani. Lutor természetesen, miután önkényűleg cselekedett, sem vizsgálóbírói végzést, sem kapitányi határozatot elmutatni képes nem levén, hatalmának fitogtatásával egyet Fikárné serteisei közül elfogatván, az asszony minden tiltakozása ellenére elvitetett, s azt máig sem állította vissza. Fikárné aztán járt ajtóőr-ajtóra a városháznál, beszélt a polgármesterrel, rendőrkapitánnyal, kik az egész ügyről mit sem tudnak; sok utánjárásnak az lett az eredménye, hogy a kapitány irnokja (!) bezárással fenyegette a sajátját kereső asszonyt. Jelentő a helyzetre, hogy a városházánál a polgárokat egy felvilágított irnok, kinek á világon semmihez sincs köze máshoz, minthogy a mit előbe dobnak, azt lekörmölje, bezárással fenyegetni merészi. Végre is Fikár Ferenc általánosan ismert becsületes ember, ki hazának, becsületének s jó hírnevének is

aljas megtámadását, de igaz jószágának elvesztését sem tűrhette, mert annak jogszerű szerzését mindenkor igazolni képes, a kir. ügyészséghez fordult, hol Lutor ellen hiv. hatalommal való visszaélés, házjogsértés és jogtalan eltulajdonítás miatt bünyenyítő feljelentést tett. Ugye ma már ügyészi indítványal a kir. járásbíró, mint vizsgáló bíróság előtt van, hol bizton hisszük, hogy a kellő megtorlás és elégtétel meg lesz adva. Ahol a rendőrség ilyenekre képes, ott bizonyára szükség van a tisztító; rostára, mert a polgárok vagyoni és életbiztonsága csak oly egyénekre bízható, kik a törvényt ismerik, és tisztelik. Attól a fenyegetődző fickótól pedig, ki oly könnyen dobálja a „lezáratom“ féle szavakat, majd illetékes bíró fogja megkérdezni, hogy hol veszi s bátorságot oly hiv. hatalom bitorlására, melyet nem szoktak minden hofkilkóra bizni?

— **Színészet.** Aradi ur jeles társulata ma érkezik városunkba, új műsorral és új erővel. Holnap szombaton leez az első előadás „Üdvöske“ operette, vasárnap a „Czigány Panna“ új népszimnő. Aradi ur ismét átalakítást fog a szinkörben eszközölni, hogy a közönség kényelem dolgában kitagásokat ne tegyen. Valóban ezen előkézeny és áldozatkész igazgató megérdemli, hogy a közönség minél tömegesebben látogassa az előadásokat.

Nemes példa. R. P. országgy. képviselő, a ki most mádszázadban képviseli Magyarországot felsővidékének egyik kerületét, a zsidó uszorások körmei között szenvedő választók megmentése érdekében oly nemes cselekedetet teljesített, hogy ezért őt az elismerés koszoruja méltán megilletheti. — A nevezett képviselő ugyanis, kerületét több ízben bejárván, azon szomorú tapasztalatot szerzte, hogy választó polgárainak legnagyobb része lelketlen zsidó uszorások körmei között, a tönkre jutás szélén áll. Elhatározta, hogy segít a bajon. Mint a kerületének székhelyén levő takarékpénztár elnöke magához rendelte az uszorásokat, s hozzájuk egyenként a következő szavakat intézte: „Mennyi készpénzt adott ön tényleg N. N. adósának a 100 frt névleges kölcsönre?“ A zsidó zavarba jött csak annyit tudott hebegni: „de khérem, khérem . . .“ „Semmi khérem, ön 60 frtot adott csak N. N.-nek, itt van a 60 frtja és ezen összegnek 6% kamataja.“ A megzavarodott zsidó csakhamar magához tért az első ijedségből s vonakodott a pénzt elfogadni. „No elveszi vagy nem, különben tudni fogom kötelességem.“ Ez erélyes és komoly szavakból meggyőződve a zsidó, hogy a képviselő és takarékpénztár elnök épen nem tréfál, sőt igen is komolyan veszi a dolgot, a kínált pénzt savanyu képpel elfogadta s az eredeti kötelezvényt visszaadta. E rövid és egyenes módszer követésével P. képviselő mintegy 300 kerületbeli paraszt földes-gazdát mentett meg az uszora csapásaitól, a zsidó uszorások pedig uszupán azt a pénzt kapták vissza, a mit tényleg kölcsön adtak. A földes gazdák most már a takarékpénztár adósai, s annak fizetgetik le részletekben uszorától mentes tartozásait. A vérszívó zsidók azóta halálisan gyűlölik P. képviselőt, de ő nem sokat törődik velök, mert a nemes cselekedet, megmentett keresztény polgártársainak halála s a közelismerés által fényes jutalomra részesült. Bár minden képviselő, földes ur és takarékpénztári elnök követné P. példáját.

— **Vagyonszerezés utja.** Herzfeld és Bauer egri czég beszüntette fizetéseit, hogy zsidó szokás szerint vagyonhoz jusson. A törvényszék azonban komolyan vette a dolgot, és hogy némileg emlékeztetük véssé azon régi igazságot, „hogy más kárán gazdagodni nem kell“, a czég tagjait hamis bukás alapján letartóztatta. Így kellene bánni minden csod alá kerülő zsidóval. Száz eset közül 99 esetben alávaló zsidó gazság rejlik a „krida“ alatt.

— **A pörül járt csabító zsidó kántor.** Lapunk egyik — néhány hónap előtti számában közöltük az esetet, mely egy budapesti zsidó kántor viselt dolgait tárgyalta és a mely eset a budapesti zsidó körökben lázas forrongást idézett elő. Hogy t. olvasóink emlékeztetést felfrissítsük, elmondjuk még egyszer a dolgot merítumát — röviden. — Egy rombach utcai orthodox kántor jó barátságban és egyházban élt egy még sokkal orthodoxabb valódi lengyel zsidó rabbinussal, a kinek tevékenységi színtere az Orczyházbéli zsinagoga. — Mindkettő jóval tulhaladta a 60 évet, és mindkettőnek családja van. A rombach-utcai kántor rövid idő előtt vett el feleségül egy fiatal 17 éves leányt, mely eset azonban nem akadályozta a vén latort, hogy kebelbeli barátja az Orczyházbéli rabbinus alig 15 éves leányának is ne udvaroljon — mikor az apa távol volt hazulról. Az udvarlás vége ez lett, hogy a leány szülei egy szép napon azt vették észre, hogy lányuk testi teriedelmében rendkívüli változás állott elő. Volt aj-vaj, gesüres, de hát hiába. — A leány anya lett, s a napokban hozta világra törvénytelen viszonyának gyümölcsét egy kis zsidó kölyök képében. A leány azt vallotta, hogy neki nem volt viszonya a kántorral, hanem hogy ez őt imádkozás közben, illetőleg az imádság felbeszakításával, vállain a szent kendővel, megragadja s rajta erőszakot követett el. A leány apja kártérítést követelt a csabító kántortól, a mit ez hajlandó is lett volna teljesíteni. Amde a dolog köztudomásra kerül, az orthodox hívek megbotránkozva viselt dolgain, ezt a templomba jövele alkalmával hatalma-

san eltángálták s a szent helyről lekergették. Ez volt az első aktus. A második és utolsó most folyt le. A hívek összejöttek tanácskozni s abban állapodtak meg, hogy a kántort tovább állásában megtűrniök nem szabad. Elcsapták minden végkielégítésre való igény nélkül. A kántor most már mehet zabot hegyezni a hová neki úgy tetszik. Az anyává lett zsidó leány pedig hasztalanul várja a rebachot. Ez eset óta a budapesti zsidók előtt nagyon megfogytakozott a szent életű rabbi és egyházi férfiak becsülete.

— **A lélek idézés** naponként újabb követőket hódít. Hazánk fővárosában is szervekedett egy újabb társulat, mely nem elégszik meg az eddig elért sikerrel. Kevésli a holtakat. Elő egyénekkal tesz kísérletet. Görgeyt akarja feltámasztani. Az igyekezet harczt provokált. Csodálatos, hogy vannak idők, midőn még némely embert akasztótárra sem méltatnak! Görgeyt a gyásznap óta egy nemzet vérvája nyomja. S ez az áruló szó újabbban a napi lapok tengeri kigyója. Azért, mivel e vad létezik, még nem tartjuk ugyan jogosultnak, de ha egy ember hirneve s egy nemzet tekintélye között kell választani, inkább egy főrl szeretnénk letépve látni a babért, hogyssem hazánkat tudjuk gyengesége miatt elbukottnak.

— **Zsidó köklerség.** Szent István ünnepén a Szarvas vendéglő szinkörében Macsulek Kálmán optikaioképfényképek mutogatott. A műsorozat kellő változatossággal volt összeállítva, s annál inkább élvezeteljes estét ígért, mivel a rendező szétküldött meghívóiban megígérte, hogy sem költséget, sem fáradságot nem fog sajnálni, hogy a nagyérdemű közönség tetszését kiérdemelhesse. A felcsigázott várakozásnak azonban az eredmény épen nem felelt meg. A bemutatott képek kisszerű tableaui, a hiányos kiállítás mindjárt kezdetben meggyőzték a közönséget arról, hogy rendezőben egy zsidó akadémiai teljes sikerrel bevégzett svindlerrel állnak szemben. Nem tudjuk ugyan, hogy Macsulek ur minő nemzetiségű, de arcunkba hajtja a vért is az a gondolat, hogy ily hitvány csalásra s a nagy közönség jóhiszeműségének félrevezetésére keresztény ember is vállalkozhatnék. Elég gyászos jele ez annak, hogy a zsidó életfilozofia elvei mily tág téren hódítanak. Hiába, nehéz érintkezni a rothadt anyaggal bármily szerves testnek anélkül, hogy a rothadás ragályos némileg be ne mocsolja. Jó lenne, ha a polgármester ur figyelmé s országosok s zshámásokra is kiterjedne, s ne engedné a közönség érdeklődését ily piszkos uton kizsákmányoltatni. Az előadást egyedül a túlmélt vesztett közönség közbeszólásai tették némileg érdekessé. A karzat a művészet komoly diskaursusba bocsátkozott, s nehezen vártuk már a pillanatot, midőn a megérdemelt záptojások raja a szintelen fényképeket színében megélenkíti. Végül a művész egy rituális fürdő piszokjába áztatott kártya csomaggal rendezett mutatványt, melyre arczképét pár percz mulva négy példányban élethiven varázsolta. A nagy garral hirdett erőmutatványok pedig abból álltak, hogy egy kövér tyukással és két szabadsgolt bakával gyomrát megtiportatta. miközben az új Rákóczyt (a hepp heppet) kedélyesen elfűtyölte. Izrael közönsége az ismert hangokra futóra vette a dolgot, s ha e rémületes futásnak csak a veres tenger partjain lesz vége, daczára minden csalódnak, minden svindlinek, a művészek tiszta szívből megbocsájtunk.

— **A zsidók befolyása a közérkölcösiségre.** A zsidófaj káros befolyását a keresztény lakosság anyagi helyzetére, vagyis a zsidókerdeést, mint gazdasági kérdést számtalanszor fejtegettük, s a gyakorlati életből vett esetekkel bizonyítottuk azt. Ezt ma már minden ép eszű, elfogulatlan ember elősmeri, és konstataálnak vehető, hogy mig egy részről a zsidóság rohamosan ragadja magához az összes tőkét, pénzt, értékeket és ingatlant egyaránt, másrésztől a keresztény népség ugyan oly mérvben fokozatosan súlyed a szegénység és nyomor ösvénye felé. Több ízben felsoroltuk azt is, hogy a zsidófaj nemcsak a tőke és föld kizárólagos urává lenni törekszik, hanem még fokozottabban mérvben intéz foglaltsát a középosztálynál (orvos, ügyvéd, mérnök, stb.) foglalkozásai ellen, és hogy a keresztények e pályáról rövid néhány év alatt teljesen ki lesznek szorítva. Mindezen kérdések rendkívül fontosak és mint olyanok, a melyek a zsidók érdekében az állam gazdasági és társadalmi helyzetének teljes felfogatására hivatják: a törvényhozás és társadalom által első sorban megoldandók. „Proximis ardet Ucalegon.“ Halasztani a megoldást nem tanácsos, ha ugyan öngyilkossági szándékkal nem akarjuk azt, hogy a honalapítás 1000-ik éve Magyarországon a magyarság romjai felett a teljesen megérett új Palaestínát találja fel. A zsidó fajnak nem kevésbé káros befolyását lehet észlelni a kökerkölcösiség tekintetében is. Már azon körülmény, hogy a bordély üzleteket, az ocsmány éjjeli kávéházakat, az ugy nevezett sángerájokat kizárólag zsidók bírák, — eléggé bizonyítja állításunkat. A vidéki nagyobb városokban, de főként a fővárosban van ez így, amiről mindenki könnyű szírel meggyőződhetik. — E csabító üzletek káros befolyását csak akkor lehet leginkább tapasztalni, midőn a vidéki lakosság tömegesen érkezik a városba; például Szt-István napján a fővárosba. A sángerájok, — melyeken félig

